

retekkel kellően igazolják. A beíratáshoz a tanulók szülei, gyámjai vagy rokoniak kíséretében tartoznak megjelenni. A felvételre először jelentkező tanulók tartoznak előmutatni az elvégzett középiskolai, vagy más iskolai osztályokról szóló összes bizonyítványukat s az intézeti orvos bizonyítványával igazolni azt, hogy ép, erős és egészséges testalkotásúak. Általában megkívánatik, hogy a belépni kívánó növendék az általa választott szakcsoportbeli iparágban már előre gyakorlatot szerzett, de legalább is azon két havi nyári szünet alatt, amely után az intézetbe akar lépni, a gyakorlatban foglalkozott legyen. Az intézetnek öt szakosztálya van, u. m. az építészeti, gépészeti, vegyészeti, fém-vasipari s a faipari szakosztály. A beíratási díj 2 frt, a tandíj felvévenként 10 frt. Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság. Az állami ipariskola igazgatósága.

Nevelő vagy correpetitor ajánlkozik tanulóknak mellé a szünetidőre lehetőleg Budapesten s esetleg vidékre is. Helyét azonnal elfoglalhatja. Az illető megbízható, komoly, képzett fiatal ember, kit személyesen régóta ismerünk s ezért melegen ajánlhatunk. Megkeresések szerkesztőségünkbe intézendők.

FEJTÖRŐ.

— Rovatvezető: Császár József. —

1. Számítási kérdés.

A és B egyén egyidejűleg kezd takarékoskodni, A-nak 7300 frt tőkéje van és a kamatot folyvást a tőkéhez csatolja; míg B-nek semmi tőkéje nincsen, de fizetéséből megtakarít évenként 900 frtot és ezt a kamatok kamataival is gyarapítja. Hány év múlva lesz mindkettőnek 4 perccenttel egyenlő összege?

2. Földrajzi kérdés.

Mi a neve az Alpések legmagasabb hegyének? Ez a pennini Alpések keleti óriása 9 fősucsesal. Melyik köztük a legmagasabb? Ez alatt van Zermatt falu, a hol a hatalmas Gorner, Furgge, Zmutt, Trift és a Findelen gletserek találkoznak. Mikor mászták meg először?

3. Történelmi kérdés.

Ki volt Mexikó köztársaságnak indián származású elnöke? A francziák elűzték, de az északi tartományokból folyton küzdött a francziák és Miksa császár ellen, kit 1867. jul. 15-én elfogatott és agyonlővetett.

4. Természetrizai kérdés.

Melyik madár az, a melynek fején szarunemű sisak, szárnyában pedig az evező tollak helyett 5 tüskeszerű,

lobogóttan tollszár van? Tollazata szörhöz hasonló, fekete, arca és nyaka élénk piros és kék színű. Hol található?

5. Vegytani kérdés.

Melyik tömeges kőzet az, a mely szarufénybe és földpát szemcsés-jegezes keveréke; gyakran tartalmaz olivogklast, csillámot és néha zirkont?

6. Képrejtvény.

A 28-ik számban közölt talányok megfejtése. Számítási kérdés: $n = 20, u = 50$. — Földrajzi kérdés: Chile. A Csendes-tenger és az Andok hegység között terül el. Lakói nagyobb részt bevándorolt spanyolok; fővárosa: Santiago de Chile, egy gyönyörűen megművelt völgyben fekszik. — Történelmi kérdés: Saint-Juste Antal, 1794 jul. 28-án fejezték le. — Természetrizai kérdés: Kőkény (prunus spinosa), Késő őszszel érik. — Mértani kérdés: $x = 36, y = 64$. — Betűrejtvény: Névtelen hősök.

Helyesen fejtették meg: Kovács Dezzó, Grossmann Oszkár, Kulcsár Kálmán, Kovács János, Brüll Imre, Trammer Samu, Kukuberger Henrik, Szentes Ervin, Rózsa Antal, Mikó Imre, Berger Soma, Rendeki Béla, Kuziner Pál, Nerencsics Ede, Lintner Jenő, Keserü Balázs, Darabos Béla, Najári Miklós, Szombati Gábor, Hauschild Lajos, Rézner József. Hányasi Márton, Kempelen Béla, Marikovszky László, Hodács Ágost, Várkonyi Bódog. A jutalmat Mikó Imre nyerte el.

Szerkesztői telefon.

A lakásváltóztatásokat és minden a lap szétküldésére vonatkozó felszólalásokat, előfizetési pénzeket tessék a kiadóhivatalba s ne a szerkesztőségbe küldeni. — Sch. B. Bpest. A szerkesztő ur távol lévén, vele legfeljebb csak októberben beszélhet, akkor szívesen fogja látni. Schober B. Bajmok. A levél készüli, az mindent megmagyaráz. Leopold L. Oszák, u. p. Ócsény. A czikk a mai számban jön. Reméljük, hogy a vakációban néhány szép dologgal örvendeztet meg bennünket. J. K. Szatmár. A vers nem elég gördülékeny, inkább naplótöredék, mint költemény. Marikovszky L. Terebes. Üdvözet. A kívánt számokat elküldtük. Ifj. Réthy K. A 6-ik számért tessék a kiadóhivatalhoz fordulni, nekünk nincs meg a Tört. Album sem. Több levélre jövő számunkban.

«Kosmos» müintézet nyomása. Budapest, VI., Aradi-utca 8.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt
A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMÁRA AJÁNLVA.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTI:

Dr. RUPP KORNÉL
főgymnasiunai tanár.

Kiadja a „Kosmos” müintézet, kő- és könyvnyomda és hírlapkiadó részv.-társ.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest, IX., Soroksári-utca 31.
KIADÓHIVATAL:
Budapest, VI., Teréz-körút 23. sz.
KÉZIRATOKAT
nem adunk vissza.

Erőgyűjtés.

A tanuló kiképzéséhez lényeges eszközül járul az önképzőkör, az a testület, a mely éber figyelemmel örködik a szellemi munka felett, nem túrvén az ifjak elkorcsosulását és a műveltségben való hátramaradását.

Ha végignézzünk hazánk intézeteinek szellemi működésén, elsőnek ötlük szemünkbe ez, mely határozott irányt szab és bizonyos cél felé tereli az ifjak munkásságát. S ha látjuk az önképzőkörök nagy számát, örömmel tölt el bennünket, hogy a magyar ifjúságban növekvőben van a szellemi munkakedv s nem halt ki szívéből az idealizmus. Mert az önképzőkör tagadhatatlanul ideális, úgy czélját, mint eszközeit tekintve. S ez az idealitás csak fokozza a kedvet és növeli az ifju életét. Ez kölcsönöz bizonyos sajátzerű és jellegzetes vonást mindazon intézményeak, melynek felvirágzásához az ifjak járulnak, melyre erejüket gyűjtik s melynek oltarán a tudománynak aldoznak.

Az önképzőkörök nagy száma örvendetes tanubizonyosága ennek, mely nem üres frázis, de a megtestesült valóság.

Az a verseny, melyre a szellemi munkásság hiv fel bennünket, nem érdekersengés, de versenye a tiszta és nemes buzgalommal eltöltött kebelnek, mely a valódi czélt látja és ennek szolgálatába szegődik. Eszünkbe jutattja ez a régi görögök olympusi versenyét, hol nem

érdekhajszából, de tetterővel, elszántsággal küzdöttek a szellem fegyvereivel.

A társadalmi élet kitünőségei közül hánynak adta meg a tette serkentő impulzust az ifjúság keblében létező ezen testület, hány tünt ki már itten, szellemi fölényt gyakorolva társai felett!?

S mily büszkességgel s örömmel néz akkor vissza az ember ifju küzdelmeinek szerény gyümölcsére s mennyire meghatottan gondolt vissza a már letűnt, de még mindig oly boldog tudattal eltöltött időkre!

Hazám ifjai, tanuljatok ezektől! Ne gondoljatok, hogy hazánk jövőndő oszlopai lehetünk, anélkül, hogy előbb megtanulnók, mi a küzdes, mi a nemes versengés? Pihenjete most, gyűjtesetek erőt a jövőre, de ne feledjétek el, mennyire hasznos és nélkülözhetetlen az önképzés volta. Pihenjete, de gondoljatok vissza, mily szép a munka, melyet most egyidőre félbehagytatok s mily fontos kötelesség vár reátok a jövőben. Legyen nyugalmatok édes! ne gyűljenek az öröm poharába ürömcseppek, melyek megkeseritenék a nyugalmat, de meg ne feledkezettek jövőndő hivatástokról, mely munkára hív, tette buzdit s mely már most is oly epedve vár benneteket.

Készüljete előre a szellemi harcra, mely legyen még szebb, még dicsőbb s még magasabb az előzőnél, mely a hazára üdvös, nektek pedig kedves legyen!

M. J.

A szerencsétlen flótások.

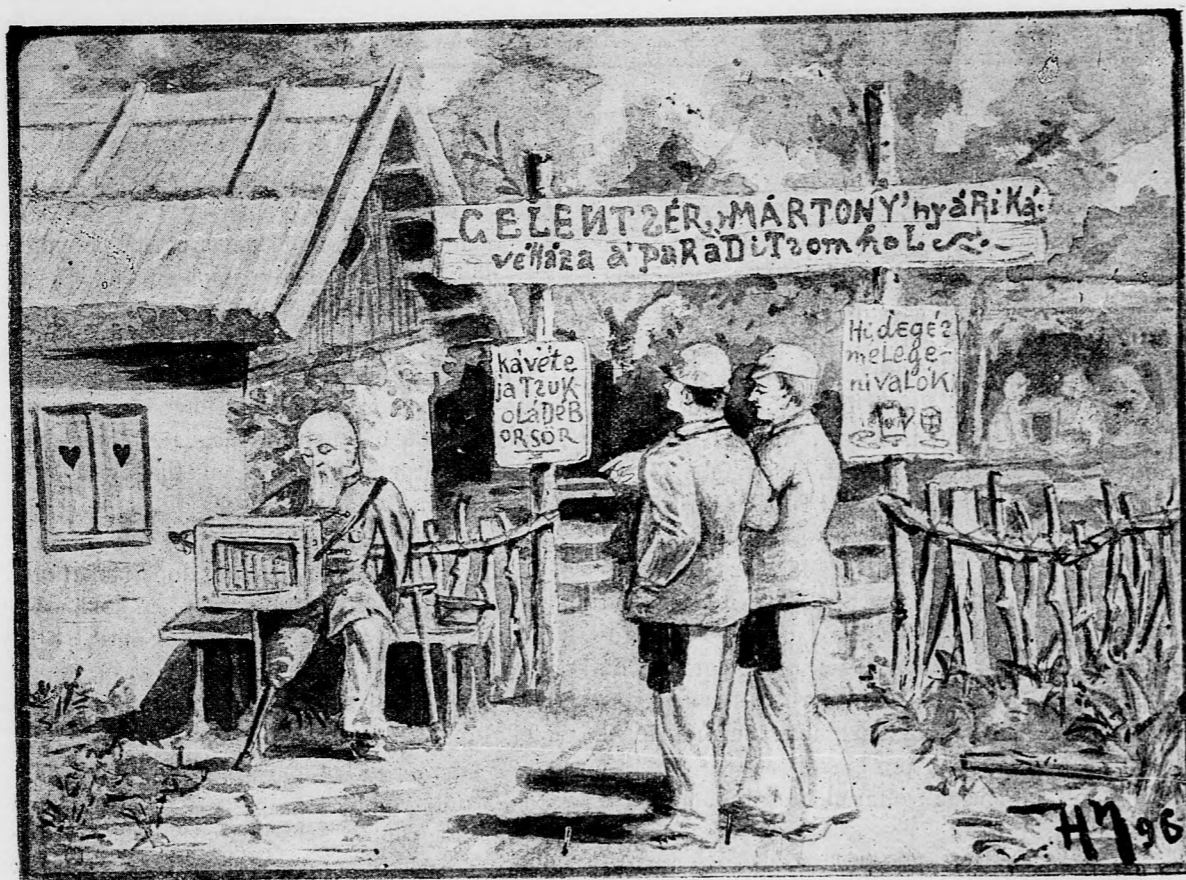
— A «Tanulók Lapja» számára. —

(4)

A kert berendezése az elgondolható legegyszerűbb volt. Asztalok és padok a földbe vert lécekből és rájuk szögezett deszkákból állottak. Itt-ott árválkodott egy-egy hordozható faszék. Egy árnyasabb helyen már nagyobb és kényelmesebb székek voltak, telve terjedelmes asszonynéppel, a kik ijeszítően hosszú harisnyákat kötöttek, a világ rosszságáról, cselédek hűtlenségéről és kicsapongásairól mondtak

kabáttal, fehér kötennyel, fehér sapkával és piros orral. Fürgén totyogott ide-oda, hogy a vendégek jó kiszolgálására fölügyeljen. Most vette észre a mi vitézeinket.

— Tyuhaj, szüret! — ujjongott a kis többsincs, lekapva sipkáját — ott jönnek a füzési tornászok. Hozta Isten az ifju urakat! Jól tették, hogy a Paradicsom felé is elvetődtek. Igen, igen, senki sem jut a mennyei paradicsomba,

egymásnak véget nem érő meséket. Óriási kávéskannák és a mellettük látható süteményhegyek tagadhatlanul bizonyíták, hogy az erdemes társalgók testi táplálékáról is gondoskodva van.

A háttérben tekepálya volt, a honnét a golyó gördülése és a talált babák esésének zaja idehallatszott.

A korcsmáros kicsiny, középszerű ember, fehér

hacsak ezt a földet előbb meg nem látogatta, hahaha! — Ugyan miben is lehetnék szolgálatukra, a kalács, a mit ma sütöttem elolvad az ember nyelvén, a kávé, az megintennék híres egész Európában; mit is mondom, meszse túl az óperenzián, hahaha! — persze bizony, éppen a múlt héten kaptam egy levelet az igazi Philadelphiából, aki — szent uccse — úgy kezdődik, hogy hát aszongya: «Szeretvel

tisztolt Gelentsér urabátsi! — mer hát Gelentsér az én becsületes nevem, szép név biz ez, csak hogy az enyém, hahaha! — De mit is akarok mondani? — hát persze a levél — ugyanis az a fiatalember — mer tulajdonképpen ő sörfőző legény — és Amerikába bujdosott ki, mer' azt hiszi, hogy ott megszedi magát a mi pedig lehet is — sok embert ismerek. — De mit is akarok mondani? — igaz, igaz — már minthogy az a bizonyos fiatalember mit irt nékem Philadelphiából — ezt akar tam elmondani! Azt írja tehát — de meg is mutathatom a levelet, ha kell — azt írja, hogy «Szeretvel tisztolt Gelentsér urabátsi! Ide lettem hát érkezvel egy darab idő óta, mer minden jó meg szép ittenis, de mer csak a kávé istentelen. Múta elszármaztam onnaj maguktull, miljonyszor rejá gondultam az maga jó

meg nagyszerű, meg izletes, meg nem tudom úgy elmondani ujan szépek, jónak, mind a milyen az a maga kávéja igazándibul — — — no mit szólnak hozzá az ifiurak, hozassak hát egy porciót, mondom hogy ez olyan valami — — — Ha megengedi, hát majd előbb sétálunk egyet ebben a szép kertben.

— Hát persze — lihegte az agyonizzadt korcsmáros, a kinek a sok beszédétől már a lélekzete is fogytán volt — persze, fiatal urak — igen — igen az én kertem híres — híres egész Európában — a söröslégény meg Philadelphiából ír — szent uccse — meg is mutathatom a levelet, hogy hát aszongya: «Szeretvel tisztolt Gelentsér urabátsi . . . ha én a magának a bükkösi parktyára rá gondolok . . . » nagyon okosan van — parknak nevezi a kermetet és mi tagadás benne — mindenki aszon-

gya — igaza is van, mer mivel hogy ha a Szivacs báró a téglából való kőkastélya háta mögötti három divófát, meg hat magyaró-bokrot parknak nevezi, hát akkor én — az enyim — — — de mi az ott a kuglizónál — úgy ordít az a kölyök, a József, mintha nyársra huznák — no majd odanézek —

És ahogy csak apró lábai birták, szaporán odasietett a tekepályához.

— No a mi Gelencsér bácsink ugyancsak bőbeszédű ember — vélte Guszti — csak hogy a beszédétől végre is tengeri betegséget lehet kapni.

— Hahaha! — kacagott Gyula — de jer, kövessük őt, vajjon mi történhetett ott.

És sebes léptekkel követték a korcsmárost. — Lánczordtát — prüszkölt ez — csak nem — történt valami szerencsétlenség? Gonosz tréfa volna — én az álogató gyereket azért fogadtam, hogy a disznaimat hajtsa ki. Ahun ni — hát nem egy lábon ugrál az a haszontalan pernahajder a József — te József, mi lelt, szóljal, te!

— Brühühü!

— Ne böggél te, hanem mommeg, mi lelt!

— Brühü, huhuhu. Ittendék — a lábam — Brühühü!

— A majsztram dobta meg véletlenül a meztelen lábát egy lignum szántum golyóval — magyarázta az egyik játékos.

— Hm, hm — két láb-ujj kifeszamodott, a körmöknek vége, zúzódási seb — mondta a borbély, üres óráiban a falu csodaszeres titkos orvosa, buzgó ábrázattal — kezelés alá kell vennem a gyereket, fontos eset, vérmérgezés, narkotin, a lábujjak amputálása.

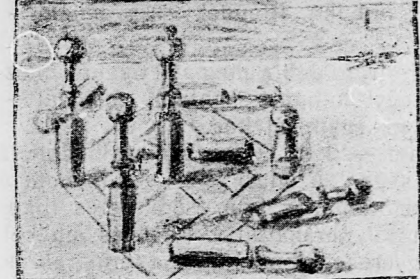
— Mért nem az egész derekát, doktor! — perorált a korcsmáros. — Eredj a konyhába, adass magadnak egy fél sajtár meleg vizet, tedd bele a lábadat — különben okosabb lesz, ha mindakettőt beleteszed — aztán köttesd be tiszta ronggyal — megértted?

— Brühühü!

— Majd én azután egy hatásos mű-kötést alkalmazok — előbb azonban fejezzük be a játékot; még csak egy-egy dobás van hátra.

— Jó, jó, csak hogy ki fog állítani? Ennek a málészájúnak, a ki még maga is rászokta ejteni lábára a golyót, biztosan van egy teljes órára szüksége, míg a böggéssel, mosással elkészül.

— Igaza van Ripacs uramnak, bajos volna kívárni, míg a mi doktorunk a gyerekek két lábujját levágná és e helyett két másik nőne. Nincs egyéb hátra, Gelencsér bátyám, mint, hogy teremtsen ide másik álogató gyereket.

— Könnyű azt mondani, mikor mindenki, a kinek csak keze-lába van, künn van a szérűn.

— Ugyan ugy-e — veti ellen az egyik — hát az a két épkézláb gyerek amottan nem állhatna ide egy kis borralalót keresni!

— Csak ne lennének azok éppen füzesi diákok.

— Az már nékem Hekuba, ha mindjárt kuktyinbeliek is. Diáknak is kell a pénz és ha idejönnek minket kisegíteni, hát mindeniknek adok egy koronát.

— Nos ifiurak, a koronát ugyan hamar meg lehetne keresni. Ráállanak?

A fiuk ingadoztak. Kiránduláson levő gimnázisták, jómódu szülők gyermekei, allogató fiuként szerepelni — még hozzá pénzért! — De — meg hát úgysem ismeri itt őket senki — egy jó tréfa lenne — és

— Isten neki — szólt Guszti — ha bácsi hajlandó, én sem bánom,

— Mi a kő, hát az a maga bácsija?

— Éppen nem — kacagott Guszti — az csak az ő csúfneve.

— Csúfneve?

— Természetesen édes uram Ripacs, magyarázta a borbély, — iskolai szokás az már, hogy a tisztességes neven kívül mindig még más nevet kap és így nevezik egymást. Például a gimnáziumban engem lécznek hívtak, mert na-

gyon hosszú és sovány voltam!

— Maga, doktor, gimnáziumban? Csipisz! Van is a maga fatornyos hazájában gimnázium!

A «doktor» méltóságán alulinak tartotta, hogy a képzettségét érintő kétsége reflektáljon, inkább követte a többi játékosokat a felszerbe és a golyók élénk zaja csakhamar mutatta, hogy a játék ismét rendes kerékvágásba zökkent.

Még le sem telt az előirányzott félóra, mikor a számológjuk már megszólalt.

— Megálljunk, uraim, elég! A pékmester urnak van a legtöbb faja, ő nyerte meg a disznót!

— Me — egnyerem — igazán megnyertem?

— Persze, persze, számoljon utána, a ki nem hiszi.

— No akkor bort ide, koresmáros uram, de a legjavából, nektek pedig ime öt koronát adok, kedves öcsém — kocczintásokat egyet velünk, a miért oly derekasan dolgoztatok!

— A kikötött két koronát szívesen elfogadjuk, a másik hármát pedig a szegény fiunak adnánk fájdalomdíjul, a megdobott lábáért, ha majsztramnak nem volna ellenvetése.

— Nagyon szépen cselekedtek fiaim, nagyon szépen — Isten tudja jól, én magam meg fogadok rá, hogy egy idevaló nem tudott volna így gondolni. Magam is helyeslem tehát, hogy majd személyesen adjátok át a szegény Jóskának a pénzt — Most pedig — egészségetekre!

Nem bujhattak ki a kocczintás alól. Minden vendéggel külön kellett kocczintaniok és ha minden egyes eserben csak egy cseppet is ittak sok kicsi sokra megy! Guszti jónak is látta már odaszólni: — Menjünk hát, bácsi, a Józsi gyerekekhez, mert ha az ember valakinek örömet akar szerezni, hát tegye meg minél előbb.

— Helyes, fiam, ti nagyon derek fiuk vagy-

tok — szólt a sörfőző — vigyétek magatokkal ezt az üveg bort, talán jó szolgálatokat tehet nektek a holnapi menés alkalmával.

A József öröme nem volt kicsiny a «fájdalomdíj» fölött — három egész korona! Egész vagyon volt ez a szegény gyerekek, a kit csak krajczárokkal szoktak kifizetni. Nem tudott kifogyni a hálálkodásból, a mely elől a fiuk gyors távozással menekültek.

— Ulyssesre — mondja majd Béla — ez aztán remek egy kaland volt — nem gondolod bácsi?

— Kétségkívül — hanem — tudod — a sok kocczintástól — azt hiszem — úgy gondolom — úgy érzem — mintha akár szédülnék.

— A' biz könnyen lehetséges, bácsikám, sőt bevallom, hogy magam sem vagyok különben. Most már azt hiszem elfogadod az ajánlatomat, mely szerint egy jót fogunk aludni valamelyik kazal tövében.

— Bánom is én, lefekszem a legelső fa alá is, olyan álmos vagyok.

— Nem ide! egy jobb helyet tudok, a hol puha szénán fogunk feküdni.

A vörös oroszlán szérűskertje be volt már zárva, hanem egy nyitott szin mellett két szénával megrakodott szekér állott.

— Sebaj, Lulu, fölmászunk mi ezekre; ismét valószínűleg később fogják lerakni a szénát,

a mikor már a szundikálásunkat régen befejeztük.

A vacsoránál sem tűnt föl a mi tornászaink távolléte, először, mivel tudták, hogy az elválatlanok ugyanis együtt tartanak, másodszor meg a hat ismerősünk külön-külön csapatokba volt osztva.

Másnap reggel pontban öt óraker harsant meg az ébresztő trombitahang és a tornászaink gyorsan felugráltak, hogy az egyszerű öltözködést elvégezzék.

Csakhogy ez ma nagyon nehezen ment. A kinek leghosszabb volt a lába, a legrövidebb nadrágot találta az ágya melletti széken: másnak meg éppen hiányzott ez a ruhadarabja, e helyett meg két idegen kabát kínálkozott a széken. Óriási zavar keletkezett, melyet csak fokozott az a körülmény, hogy a tornaruhák külsőleg teljesen hasonlítottak egymáshoz. Itt is-ott is mérgesen földhöz csaptak egy-egy ruhadarabot, melynek szerencsétlen gazdája ijedten keresgélve szaladgált le és fel a teremben.

Hát még a lábbeliekkel micsoda végzetes cserék történtek! Itt két jobb lábra való, ott egy csizma egy cipő mellett. Boszorkányság — kacagtak a fiuk és igyekeztek a már meglévő zavart növelni.

Nagy iverben röpültek a cipők és csizmák ide-oda. (Folyt. köv.)

MIAMIS KIRÁLY.

Irta: WALDEN EDMUND.

— Nekem egészen mindegy, ha nyugotra, ha keletre megyünk, a vörös ficzkók, mindenütt utunkat állhatják. Ha tehát azt mondanám, hogy nyugotra szeretnék menni, hazudnám, de keletre menni sincs egy csepp kedvem és éppen ebben áll a szituáció, mert egyáltalán nem szeretek itt jönni-menni az erdőben, jöllehet Sir Richard szerint tanácsosabb keletre mennünk.

— De ha már minden áron gyalogolnunk kell, akkor mégis szívesebben megyek nyugotra; a vörösek mindnyájan gazemberek, természetesen Nikunthas kivételével, a ki derek fiu; szerény véleményem szerint tehát mindegy, bármerre megyünk is és jöllehet, hogy szívesebben mennek esónakon vagy tutajon, csatlakozom az előttem szólónak nézetéhez.

Midőn Bob ezen csudálatra méltó felszólalását, befejezte, büszkén tekintett maga körül,

mert szent volt meggyőződése, hogy nagyban hozzájárult a nézetek tisztázához.

Kevéssel ez után így szólt Burns:

— Sir Richard, én elhiszem, hogy az ön véleménye a helyes; elhiszem hogy Hudson felé kevesebb a veszély, mint nyugotra, de nekem vissza kell mennem otthon hagyott gyermekemhez. S ha másképp nem lehetne, Johnnal ketten mennénk haza.

— Nem hagyom el én sem önöket, Master.

— Tehát ha Bob velünk tart, daczára annak, hogy nagy ellensége annak a sok gyaloglásnak, — folytatá Bob, — és ha az indián nem marad el oldalunk mellől, akkor —

— Akkor leszavazták indítványomat. Master Burns, ha tudnám, hogy biztosan odaérek minden veszély nélkül Albanyba, még akkor sem hagynám el Önt, a ki kiszabadított fogságomból, itt a vadon közepén, hanem épp oly hü-

— Éppen nem — kaczagott Guszti — az csak az ő csúfneve.

— Csúfneve?
— Természetesen édes uram Ripacs, magyarázta a borbély, — iskolai szokás az már, hogy a tisztességes nevén kívül mindig még más nevet kap és így nevezik egymást. Például a gimnáziumban engem lécznek hívtak, mert nagyon hosszú és sovány voltam!

— Maga, doktor, gimnáziumban? Csipisz! Van is a maga fatornyos hazájában gimnázium!

A «doktor» méltóságán alulinak tartotta, hogy a képzettségét érintő kétségekre reflektáljon, inkább követte a többi játékosokat a felszerbe és a golyók élénk zaja csakhamar mutatta, hogy a játék ismét rendes kerékvágásba zökkent.

Még le sem telt az előirányzott félóra, mikor a számológjuk már megszólalt.

— Megálljunk, uraim, elég! Apékmester urnak van a legtöbb faja, ő nyerte meg a disznót!

— Me — egnyerem — igazán megnyerem?

— Persze, persze, számoljon utána, a ki nem hiszi.

— No akkor bort ide, koreszmáros uram, de a legjavából, nektek pedig ime öt koronát adok, kedves öcsém — kocczintások egyet velünk, a miért oly derekasan dolgoztatok!

— A kikötött két koronát szívesen elfogadjuk, a másik hármat pedig a szegény fiúnak adnánk fájdalomdíjúl, a megdobott lábáért, ha majsztrannak nem volna ellenvetése.

— Nagyon szépen cselekedtek fiaim, nagyon szépen — Isten tudja jól, én magam meg fogadok rá, hogy egy idevaló nem tudott volna így gondolni. Magam is helyeslem tehát, hogy majd személyesen adjátok át a szegény Jóskának a pénzt — Most pedig — egészségetekre!

Nem bujhattak ki a kocczintás alól. Minden vendéggel külön kellett kocczintaniok és ha minden egyes eserben csak egy cseppet is ittak sok kicsi sokra megy! Guszti jónak is látta már odaszólni: — Menjünk hát, bácsi, a Józsi gyerekekhez, mert ha az ember valakinek örömet akar szerezni, hát tegye meg minél előbb.

— Helyes, fiam, ti nagyon derék fiúk vagy-

— Könnyű azt mondani, mikor mindenki, a kinek csak keze-lába van, künn van a szérűn.

— Ugyan ugye — veti ellen az egyik — hát az a két épkézláb gyerek amottan nem állhatna ide egy kis borraivalót keresni!

— Csak ne lennének azok éppen füzesi diákok.

— Az már nekem Hekuba, ha mindjárt kukutyinbeliek is. Diáknak is kell a pénz és ha idejönnek minket kiségiteni, hát mindeniknek adok egy koronát.

— Nos ifiurak, a koronát ugyan hamar meg lehetne keresni. Ráállanak?

A fiuk ingadoztak. Kirándulásán levő gimnázisták, jómódu szülők gyermekei, allogató fiuként szerepelni — még hozzá pénzért! — — De — meg hát úgysem ismeri itt őket senki — egy jó tréfa lenne — és

— Isten neki — szólt Guszti — ha bácsi hajlandó, én sem bánom,

— Mi a kő, hát az a maga bácsija?

tok — szólt a sörfőző — vigyétek magatokkal ezt az üveg bort, talán jó szolgálatokat tehet nektek a holnapi menés alkalmával.

A József öröme nem volt kicsiny a «fajdalomdíj» fölött — három egész korona! Egész vagon volt ez a szegény gyerekeknek, a kit csak krajezárokkal szoktak kifizetni. Nem tudott kifogni a hálálkodásból, a mely elől a fiuk gyors távozással menekültek.

— Ulyssesre — mondja majd Béla — ez aztán remek egy kaland volt — nem gondolod bácsi?

— Kétségkívül — hanem — tudod — a sok kocczintástól — azt hiszem — úgy gondolom — úgy érzem — mintha akár szédülnék.

— A' biz könnyen lehetséges, bácsikám, sőt bevallom, hogy magam sem vagyok különben. Most már azt hiszem elfogadod az ajánlatomat, mely szerint egy jót fogunk aludni valamelyik kazal tövében.

— Bánom is én, lefekszem a legelső fa alá is, olyan álmos vagyok.

— Nem ide! egy jobb helyet tudok, a hol puha szénán fogunk feküdni.

A vörös oroszlán szérűskertje be volt már zárva, hanem egy nyitott szín mellett két szénával megrakodott szekér állott.

— Sebaj, Lulu, fölmászunk mi ezekre; ismét valószínűleg később fogják lerakni a szénát,

a mikor már a szundikálásunkat régen befejeztük.

A vacsoránál sem tűnt föl a mi tornászaink távolléte, először, mivel tudták, hogy az elváhatlanok ugyis együtt tartanak, másodszor meg a hat ismerősünk külön-külön csapatokba volt osztva.

Másnap reggel pontban öt órakor harsant meg az ébresztő trombitahang és a tornászaink gyorsan felugráltak, hogy az egyszerű öltözködést elvégezzék.

Csakhogy ez ma nagyon nehezen ment. A kinek leghosszabb volt a lába, a legrövidebb nadrágot találta az ágya melletti széken: másnak meg éppen hiányzott ez a ruhadarabja, e helyett meg két idegen kabát kínálkozott a széken. Óriási zavar keletkezett, melyet csak fokozott az a körülmény, hogy a tornaruhák külsőleg teljesen hasonlítottak egymáshoz. Itt is-ott is mérgesen földhöz csaptak egy-egy ruhadarabot, melynek szerencsétlen gazdája ijedten keresgélve szaladgált le és fel a teremben.

Hát még a labbeliekkel micsoda végzetes cserek történtek! Itt két jobb lábra való, ott egy csizma egy czipő mellett. Boszorkányság — kaczagtak a fiuk és igyekeztek a már meglevő zavart növelni.

Nagy iverben röpültek a czipők és csizmák ide-oda.

(Folyt. köv.)

MIAMIS KIRÁLY.

Irta: WALDEN EDMUND.

— Nekem egészen mindegy, ha nyugotra, ha keletre megyünk, a vörös ficzkók, mindenütt utunkat állhatják. Ha tehát azt mondanám, hogy nyugotra szeretnék menni, hazudnám, de keletre menni sincs egy csepp kedvem és éppen ebben áll a szituáció, mert egyáltalán nem szeretek itt jönni-menni az erdőkben, jöllehet Sir Richard szerint tanácsosabb keletre mennünk.

— De ha már minden áron gyalogolnunk kell, akkor mégis szívesebben megyek nyugotra; a vörösek mindnyájan gazemberek, természetesen Nikunthas kivételével, a ki derék fiú; szerény véleményem szerint tehát mindegy, bármerre megyünk is és jöllehet, hogy szívesebben mennék csónakon vagy tutajon, csatlakozom az előttem szólónak nézetéhez.

Midőn Bob ezen csudálatra méltó felszólalását, befejezte, büszkén tekintett maga körül,

mert szent volt meggyőződése, hogy nagyban hozzájárult a nézetek tisztázáshoz.

Kévéssel ez után így szólt Burns:

— Sir Richard, én elhiszem, hogy az ön véleménye a helyes; elhiszem hogy Hudson felé kevesebb a veszély, mint nyugotra, de nekem vissza kell mennem otthon hagyott gyermekemhez. S ha másképp nem lehetne, Johnnal ketten mennék haza.

— Nem hagyom el én sem önöket, Master.

— Tehát ha Bob velünk tart, daczára annak, hogy nagy ellensége annak a sok gyaloglásnak, — folytatá Bob, — és ha az indián nem marad el oldalunk mellől, akkor — —

— Akkor leszavazták indítványomat. Master Burns, ha tudnám, hogy biztosan odaérek minden veszély nélkül Albanya, még akkor sem hagynám el Önt, a ki kiszabadított fogságomból, itt a vadon közepén, hanem épp oly hü-

ségesen ragaszkodnám hozzá, mint ez a beszédes hajós.

Szívélyes mosolylyal kezét nyujtott a farmernak.

— Akkor hát folytassuk együtt utunkat, mint eddig és a jó Isten nem fog rólunk megfélekezni.

— Szép öntől, sir Richard, — mondá Bob, — ön nagy ur, lovakat, kocsit sőt vitorlát is tarthat majd magának; én tudom, hogy kell bánni a lordokkal és gentlemannokkal; a «Molly» és avval együtt csekély vagyonom elveszett ugyan, de mintsem itt hagynám az erdő közepén Master Burnsot, kit már évek óta ismerek, a ki maga a megtestesült becsületesség John fiával együtt, de azért örömmel adok kifejezést most is a felett, hogy Sir Richard nem restelt itt tüskén-bokron átesuszkalni, jóllehet nem így nevelték fel és én épp azért kifejezem Sir Richard iránt táplált nagyra-becsülésemet.

Majd hogy el nem nevette magát a fiatal lord Bobnak ezen kacskaringós mondokájára. Odalépett hozzá, kezét szorított vele és így szólt: — Jó barátok maradunk a jövőben is Bob.

— Rajta leszek magam is; ön gentleman Sir Richard és megfogja engedni, hogy én is értek valamit ahhoz, miként kell bánni a gentlemanokkal.

— Persze, hogy ért; még pedig milyen jól! Ezalatt visszajött az erdőből Wayteta is egy egész rakás boggyóval, a melyek igen jól izlettek embereinknek.

Elhatározták, hogy nemsokára utra kelnek. Kiki magához vette a neki jutott medvehúst és csakhamar elindultak; könnyedén haladtak előre, a nap folyamán kipihenték a tegnapi fáradságukat.

Semmi veszélyes dolog nem akadt utjukba; kevéssel napnyugta után egy tóhoz értek.

Mint ahogy leszállt az est, alkalmas éjjeli szállás, jó fekhely után néztek. Nikunthas egy fabödét pillantott meg a parton, a milyent a vadászok szoktak maguknak építeni arra az esetre ha tovább, huzamosabb ideig maradnak künn.

Már régóta nem lehetett ott senki; mutatta ezt a félig bedőlt háztető, az ajtó, mely kihullott sarkaiból. Mindamellett sokkal kényelmesebb volt a házikóban aludni, mint künn a nedves erdőben.

Hordtak bele fűvet, felterítették a medvebőrt, melyet Wayteta hozott magával, az ajtót is visszatették régi helyére.

Tűzet nem mertek rakni, hanem a szükséges előkészületek után lefeküdtek.

Sir Richard nem tudott elaludni, a lyukas tetőzetten keresztül a csillagos égboltozaton járt tekintete. Sok keserves órája volt már azóta, hogy megfosztották szabadságától a felbérelt bitang rablók. Vitézül harczolt ellenük, egyet le is szurt közülök, többet megsebesített és csak Hollins közbelépésének köszönhette, hogy életben maradt, hogy a dühöngő banditák fel nem koncolták őt a többi utassal együtt.

A fogságban is többször forgott élete veszélyben, daczára a nagy összegeknek, melyeket ő felajánlott váltságdíjúl s melyeket nagybátyja szívesen ki is fizetett volna a rablónak. Ha részegen jöttek haza a kalózok, mindig fenyegették őt a Duke of Richmondon tanusított hősiesség ellenállása miatt.

Szabadságát visszaadták ugyan e hator férfiak, de értesítették is nagybátyja haláláról s unokatestvére gyalazatos eljárásáról, melyhez hasonlót nem igen tapasztalt még.

Ott lebegett lelki szemei előtt jó, szeretetre méltó nagybátyja, a ki oly hirtelen mult ki e világból, a kit ő sohasem fog viszontlátni.

A multról átesaptak gondolatai a zavaros jelenbe.

Itt volt a vadon közepén ő a Sommersetek örököse, az angol lord; minden perc haláthozatott volna rája itt a rengetegben. Hatalma, vagyona, rangja mit sem számított; saját erejére, bátorságára számíthatott csak és azon férfiak támogatására, a kikkel a gondviselés őt oly váratlanul összehozta.

Mi vár rájuk a következő napon?

Micsoda veszélyeken mennek még keresztül?

Ilyen s ehhez hasonló gondolatok foglalkoztatták Sir Richardot.

Mivelhogy szemeit az álom kerülte, felkelt és kiment. Senki sem vette ezt észre, az indián ifjun kívül. Nehány lépésnyire ment a part mellett és azután leült egy fatörzsre. Egyedül volt. Megint eszébe jutott unokatestvére; azon gondolkozott, hogy pört indítsón-e ellene vagy pedig egyszerűen elűzze a birtokról, melyet ugyis csak bitorol.

De egyszerre mintha csak hangokat hallott volna a part felől. Egyre tisztábban hallotta. Két ember beszélt egymással; az egyik hangja mély volt, a másiké erőteljes, nyers, akár csak Sir Edmundé. Még közelebb jött a két férfi, teljesen értette beszédjüket, tisztán hallott mindent, sejtelmében nem csalódott, az erőteljes hang csakugyan unokabátyjéé volt.

A homályból csakhamar két alak bontakozott ki; az egyik kiejtése után félig indián lehetett, a másik pedig Sir Edmund volt. Élénk beszédben voltak.

— Husz legjobb harczosom üldözi őket. Csak légy nyugodt, utólérik őket. Elkövettek mindent már csak azért is, mert a yankeek társaságában ott van azon fiatal pienkeschaw, a ki megölte nagy főnökünket, Monokawachet.

— De hátha angol csapatok vagy ezekkel barátságos viszonyban élő indiánokra akadnak a menekülők?

— Ott is megtalálják majd embereim. Te sok pénzt adtál nekem és én ennek fejében tudom is kötelességemet.

— Még egyszer annyit adok, ha biztos leszek abban, hogy nem él már.

— El tesszük őt láb alól a többivel együtt. Okontos meg szokta tartani szavát. Ne busulj te semmit; ha kell, száz harczost küldünk azok ellen, kiknél ő is időzik.

Keletrre nem mehetnek, mert ott huronok s francziák vannak. De menjünk már, itt a kanoé, majd el viszlek a franczia testvérek táborába, én pedig visszatérek majd öreimhez.

Felültek a kanoera, melyet a parti nád közül huztak elő s beereszték a tóba.

Richardot annyira meglepték a hallott dolgok, hogy alig tudott szóhoz jutni. Oly mérges volt az álnok, gyalazatos rokonra, hogy nem szánta volna lelőni; szerencsére azonban nem volt nála a puska. És mi módon jutott ide a francziák s irokezek közé Sir Edmund? Vagy talán hazáját is elárulta? Majd meg aggodalom fogta el, ha helyzetére gondolt. Közel volt az ellenség. A folyó tulsó partján francziák, az innensőn pedig irokezharczosok állhatják el utjukat. Felkelt tehát helyéről és a kunyhóba ment, hogy felköltse társait.

Az ajtóban találkozott Nikunthassal; komolysággal hallgatta az ifju a történeteket.

— Nem félünk az üldözőktől, sok itt a szikla, nem akadnak nyomunkra. Nem is sejtik, hogy nyugatnak megyünk, keleten fognak keresni. Itt azonban veszélyes maradnunk, sok az irokez.

— Igen, veszélyes helyzetbe jutottunk.

— De meg ne öld, Nikunthas, mert ezzel nagyon könnyen a nyakunkra hozhatnád őket.

— Nem ölöm meg; utána megyek, megnézem hová megy.

— Ez helyes, barátom!

— Menjen csak vissza a többihez, Sir Richard és keltse fel őket. Ha bagoly kiáltást hall, akkor közel a veszély.

Sir Richard felkeltette a férfiakat Wayteta kivételével és elmondta nekik élményét.

Bob szerint megint iszonyu situáció előtt állottak embereink; ő nem kívánt egyebet az Istentől, minthogy az összes indiánokat, s vad irokezeket pusztítsa el a föld színéről.

Nikunthas egy magas fenyőfára mászott s innen szemmel tartotta a tavat. Néhány mértföldnyire őrtüzeket látott; itt táborozhattak a francziák, a kikhez Okontas Sir Edmundot vitte.

Leszállott a fenyőről és a parti bokrok közé húzódott, közel azon helyhez, a hol Okontos kanoeját szokta eltenni. Végre evezőcsapást hallott Nikunthas, visszajött az irokez, ott hagyta csónakját a szokott helyen, ő maga pedig bement az erdőbe.

Nikunthas a lehető legnagyobb ügyességgel és egész zajtalanul követte. Vagy ötszáz lépésnyire mehettek már, midőn tüzet pillantott meg a fákon keresztül. Nikunthas szeretete volna beledőlni kését az irokezbe, de nem merte, — mert egy kiáltás, egy sikoltás elég arra, hogy felferje az egész indián tábor.

Visszatért a kunyhóba, a hol már mindnyájan nehezen vártak rá.

— Láttam a franczia s az indián tábor. Mi már elmehetünk innen, szálljunk kanoera, a vizen nem hagyunk nyomot.

Mindnyájan beszálltak az eléggé tág kanoeba és a tulsó part felé eveztek.

Már közel voltak a parthoz, minthogy az öröktől való félelmükben nem mertek kiszállni, patak után néztek, mely a tóba ömlik.

Végre a nádas között egy helyre akadtak mely nagyon hasonlított a patak nyiláshoz és Nikunthas arra terelte a kanoet.

Nemsokára észrevették, hogy tulajdonképen nem patakra, hanem mocsárra akadtak, a mely elég terjedelmes lehetett.

Ide-oda mentek a sötétben; már jól kimentek a tóból. Minthogy nem mertek tovább menni, mert nem ismerték a mocsár nagyságát, megállottak és itt várták be a szürkületet, a mi hihetőleg nem lehetett valami kellemes mulatság különösen Bobnak, a kinek összekuporodva kellett ülnie a járműben.

Wayteta hallgatott. Nikunthas még mindig szótalanul s mozdulatlanul ült ott.

— De hát, hogyan kerülhetett ide Sir Richard — kérde Burns, — kit nagyon meglepett a báró ittléte.

— Az «igazmondó nyelv» elűzte őt; én — megmondtam neki mindent.

Sir Edmundnak nem ment minden kedve szerint Stacket Harbourban. Jóllehet mindjárt elfoglalta a birtokot, sok kellemetlenségre talált úgy Allen az öreg Lord szolgája, mint Duwiddie őrnagy részéről.

Allen a bíróságnál bejelentette Sir Richard igényét az örökségre, megmondta, hogy a kalózok fogságában van.

A bíró, a ki épp úgy halottnak tartotta Sir Richardot, mint mindenki, nem igen hitt Allennek, annál inkább, mert nem idézhette be tanukul Bobot s Johnt, a kik mindketten szemtanui voltak az egésznek.
Sir Richardot tehát halottnak nyilváníthat-

Allen öröme Duwiddie őrnagy már mindenről értesült és el is hitte mindazt, mit Bob és John állítottak.

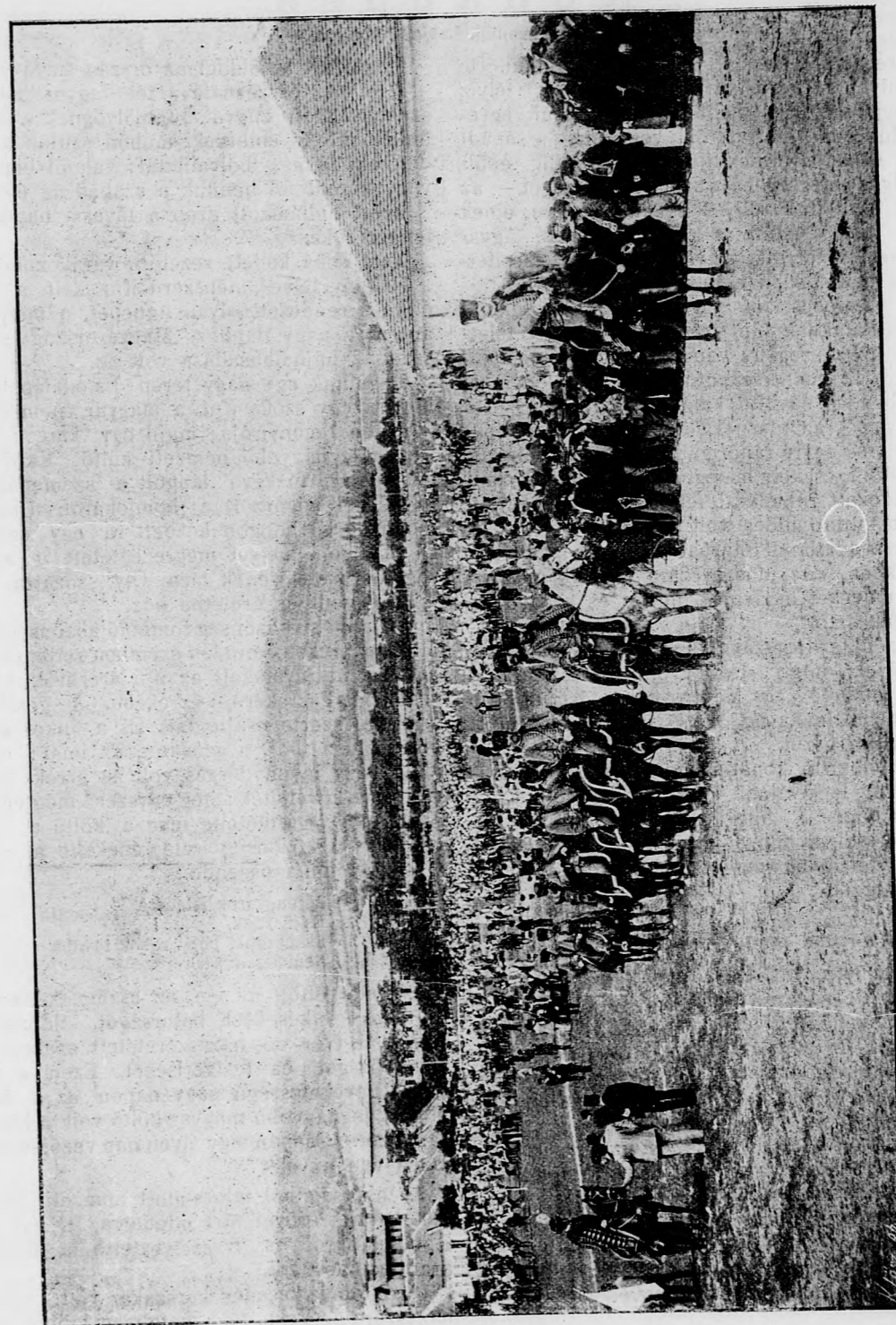
Az őrnagy elment Allennel a bírósághoz és az újabb hírek alapján oly erélyesen lépett fel Sir Richard érdekében, hogy a hatóság a lord

A lovag álma.

ták a bíróság nevében is és így Edmund Hotten lett ura Sommerset amerikai birtokainak.
Duwiddie őrnagy a háboru kiütésekor hadbíróságot állított fel s így Allen ő hozzá fordult.

Összes amerikai birtokát Allen gondnoksága alá helyezte mindaddig, míg Sir Richard halálát teljes biztonsággal a bíróságok meg nem állapítják.
(Folyt köv.)

Részlet a június 8-iki hódoló díszmenetről.

K ö d k é p e k.*

— A «Tanulók Lapja» számára. —

Debreczentől Pestig! Könnyű kimondani. De milyen testet-lelket törő út gyalog, télviz idejében, üres zsebbel, üres hassal egyedül. Még ennél is gyötrőbb volt annak a sápadt arcú, vézna gyermek-ifjunak, a ki alig épült fel súlyos betegségéből s kurta köpönyegét — az is úgy leritt már róla — nyakábakerítve: éjnek idején neki indult a mindenségnek. Agyában eszmék forrtak, szívét érzelmek lelkesítették, de a zsebében nem volt semmi.

Rút locs-pocs idő járta. Olyan végtelenül siralmas alaknak tűnt fel ebben az istenitélet-időben az a szegény vándor, a ki gyalog bandukolt a kátyus országuton, a feneketlen sár-tengerben. A süvöltő, kaján szél arczába szórta a jeges-esőt az utasnak; kopottas, ócska köpönyegét meg egyre ránczigálta jobbra is, balra is, hogy attól a csekély melegtől is megfossa, a mit a hasadozott ruhadarab féltékenyen tartogatott.

Farkasordító hideg volt. Az eső meg esett, esett szakadatlanul folyvást kövérebb, fagyosabb cseppekben. «Az utas arczára fagytak a könyvek, melyeket a zivatar hidege és a nyomorúság fakasztott.»

Talán Magyarországot siratta az ég bőséges könnyüjével, hogy legnagyobb költőjének is ilyen a sorsa!? Vagy Magyarországot legnagyobb költőjét siratta az ég, hogy ilyen sors jutott neki osztályrészül.

Mert abban a kopottas gyermek-ifjuban Magyarország legkiválóbb költője küzködött a zimankós viharral, hogy Pestre érjen azzal a kötet verssel, a melye: a zsebében rejtegetett s a melytől a lét vagy nemlét kérdésének megoldása függött.

Élet vagy halál!
Ezért tört előre oly lankadatlanul.

Tavaszi nap volt. De a nap nem olyan fényesen tüzte sugarait a földre, mint más tavaszi napokon. Sötét, terhes fellegek sötétkébe vonták az ég azurját; egy báránnyel sem tarkította a komor színt. A rongyos, füstös felhők kavargva üldözték egymást. Egyszer aztán megeredt az ég könnyüje.

De ez nem akadályozta meg azt az ezrekre meg ezrekre rugó tömeget, a mely Pest utcáin hullámozott, hogy ne méregesse virágos kedvvel az utcákat, hogy ne csatangoljon fel s alá.

Mintha csak egy követ fujna a vén föld Galileivel, kezdi igazolni a porhanyóvá vált tudós vértanu állítását: Eppur si muove.

*) Emlékezés Petőfi halálának évfordulóján jul. 31-én.

Megindult a földdel az ország szive is: Pest. A tavasz összezúzta a tél fagyos bilincseit szabadságdalt zúgva hömpölyögnek a szabad hullámok. Az emberek, mohón szitták a buja, délszaki tavasz ibolyaillatát: valami bizsergető vágy ébredt fel bennük a szabadság előtt.

Ezért hullámozott azon a tavaszi napon az a tenger sokaság,

Nem soká kellett vezetőre várakozniok.

Néhány lelkes, népszerű ifju kelt a menet élére s rendezett olyan ünnepet, a mely méltó marad a nagy naphoz. Magyarországot szabadságának hajnalhasadása volt az.

Megálltak egy nagy téren. És odalépett a dobogóra egy szőke ifju, a magyar nemzet legnagyobb regényírója; majd egy karcu barna ifju, a legnagyobb nemzeti költő. Kard verte az oldalát, tűzkéve lángolt a szemepárjában, lelkesedés sugárzott a homlokáról. Ünnepies, mennydörgő hangon kezdett rá egy szózatra. Oly hangon, melyet megrezgettett a szabadság megszületésének láza. Oly szózatra, mely lángra gyújt és örületbe hoz.

A hallgató közönség tomboló közönséggé lön. Minden arczon, minden szemben rettenetes volt a láng: átszarmazott az ifju arczáról, az ifju szeméből ezrekére, ezrekébe. A gondolatok szárnyai szerte csattogtak. És a mikor az ifju elvégezte a dalt, a szózatot, az imát: egy kiáltás, egy mennydörgés volt az ezrek hangja. Örjögve követelték: még egyszer! még egyszer!

Háromszor ismételte meg a költő a Talpra magyart, a közönség vele énekelte a rögtönzött dalamon crescendo:

A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

S testet öltött az ige, az eszme. Azaz egy nap szült ielkesedést, bátorságot, áldozatkészséget, testvér- és hazaszeretetet, szabadságot, egyenlőséget és testvériséget. Ezen a történelmi nevezetességű nagy napon az a kopott utas, a legnagyobb magyar költő volt a hős ifjuság vezére. Csupán egy ilyen nap vezérsége s dijazva van az élet

Az aléltségéből felocsudott nemzeti szellem elementáris erővel tört mindarra, a mi csak legtávolabbról is veszélyeztette a feltétlen, aranszabadságot.

Önzetlen lelkesedés korszaka volt, mikor a hazaszeretet Vesta-tüze hatalmas lobbót vetett s magával sodort mindent.

A szabadságapostol varázsszava és a költő dala riasztotta talpra a magyart. Aggastyánok rozsdamarta fegyvere ismét felvillant, gyermek-ifjak kardot öveztek, szerzetesek elhagyták békés kolostorukat, leányok nemzeti zászlókat himeztek, asszonyok fülbevalóikat, kőöntvényeket hordták halomra azért az eszméért, a melynek ez a szent neve: haza!

Csatázott a magyar.
Ki maradt volna otthon?

Ebben a fyrrongó kaoszban érezte magát elemében a költő. Buzdult és buzditott. Lángolt és gyujtott. Bántotta az Egy gondolat... Ő egy maga többet használt a magyar nemzet ügyének, mint összes költőtársai együtt.

Győztek volna-e a csüggedő, már-már lemondó spártaiak a szabadságelkesítette messeneieken, ha Tyrtaens nem önt lelket beléjük.

Hány párja akadhatott annak a jelenetnek, a mely Vajkon játszódott le!

Vajk 2—3 óra járásra fekszik Nagy-Szeben-től. Mikor Bem apó ezen a tájékon tartózkodott, egy alkalommal kémszemlére küldte Jobbány tűzérkapitányt vagy tizenkét emberrel: Vizsgálják meg, nem közelit e ellenség s merre van jó vert út?

Az a tizenkét ember egy szálig tősgyökeres magyar legény volt. Petőfinek, Bem szárnysegéde volt, kedve támadt: velők tartott. Rebus bene gestis betértek egy derék magyar gazda vendégszerető házához, a ki jóféle aszborral vendégelte meg őket. A legények váltig unszolták Petőfit:

— Halljunk egy harci dalt hevenyében? Petőfi merőn szegezte tekintetét egy pontra, néhány pillanatig, aztán kirugta maga alól a székét, felkapta a poharát s kezdett szavalni: «Mi ne győznénk!? Hiszen Bem a vezérünk.» A legények megtapsolták. Másnap az egész tábor ajkára vette a dalt s lelkesedett rajta.

És jött a halál, de a legszebb alakban: a hősi halál. Elnémult édes ajka, el örökre. Ki lelketadónk volt gyászos napokon, kinek varázsszava költi fel?

Hadd nyugodjék békén. Háborgó szelleme még holta után is eljár hozzánk, a magyar hazába.

Ime, minő ritka tünemény ez az ember! (Ha szabad-e így neveznem?) Élete boldogtalan is: hisz annyit szenvedett! Boldog is: hisz annyinak világított! Halála boldogtalan: sirját nem jelöli fejfa: boldog: a hazának áldozta felszerelmét, életét, halála olyan volt, a minőnek álmódta. A szabadságért folyt ki az ifjui vér szivéből. Holttestén át futó paripák száguldtak a kivitt diadalra. Együtt esett el, együtt hantolták el bajtársaival jeltelen sirba Erdély bércei közt. Ha minden hős nevét babérlevelre írjuk s nem koszoru: erdő lesz a neve; akkor a költőfejedelem babérleveléből nő a legmagasabb fa abban az erdőben.

Mikor jön más hasonló!

Arról a nagy emberről vonultak el ismét lelkeim előtt ködfátyolképek mint annyi, annyi éjen, sok önfeledt pillanatban. Ködfátyolképek szenvedése korszakából, dicsősége tetőpontjáról és a megdicsőüléséről annak, ki a hajnalhasadás pacsirtája és szabadságharcz orosz-lánja volt.

«Gyakran, ha az ég behunyta már szemét,
Gyakran érzem lobogni szellemét.

Szobamba leng az a nyílt ablakon,
Meg-megsimítja forró homlokom.

Hallom suhogni könnyű lépteit
És önfeledve ajkam szól: te itt? . . .» (Arany.)

Schober Béla.

AUGUSZTUS.

— A «Tanulók Lapja» számára: Gál Kálmán. —

«Augusztus» szó eredetét illetőleg Ovidius kétféle etymológiát ad, habár meglehetősen röviden. Egyfelől ugyanis «avis», másfelől pedig s ez a helyesebb — augere igéből vezet le származását olyképpen, hogy utóbbit is avisból magyarázza.

A hónap maga a régi kalendáriumban a hatodik, vagyis: Sextilis volt és csak később,

mivel némelyek szerint Augustus lett e hónapban először konzul, vagy pedig: minthogy Augustusra vonatkozó több szerencsés esemény e hónapban történt, főleg azonban, hogy hiúságát ezzel is kielégítse, a Senatussal az ő nevére nevezte el. Neve különben — amint ez eléggé ismeretes — sok intézményben fennmaradt. Tacitus (Ann. I. 15). azt mondja,

hogy a néptribunok (767. kr. u. 14). azt kérék, hogy saját költségükön játékokat rendezhessenek. E játékokat aztán «de nomine Augusti» Augustales-nek nevezték. Azonban a költségeket az államkincstár fedezte és győzelmi ünnephez illő ruhában kellett ott megjelenni, de kocsiverseny nem volt megengedve.

E játékokat Augusztus és az öt követő császárok tiszteletére rendezték nagy pompával és költségekkel nem csak Rómában, hanem más városokban is. Színpadai előadások és czirkuszi versenyfutások voltak főbb pontjai. Az ünnepnapok, melyeken e játékokat rendezték, augusztus elseje, szeptember 23-ika (Augusztus születése napja) és október 5—12 napja voltak.

E hónap ma a nyolcadik és 31 napos, de Caesarig ez is 29 nappal állott. A nap e hónapban a szűz jegyébe lép. Augusztusban melegebb van, mint szeptemberben, de a hófoka juliushoz képest már csökken s éppen ezért a nyár vége felé jár, a fürdőközönség haza megy, a tanulóifjúság bizonyos fájdalommal gondol arra, hogy a nyarutó havával az aranyszabadságnak is vége lesz.

Másik magyar neve: Kisasszony hava. E szó eredetileg uri családból származó lányak a neve és hajdan különösen igen megtisztelő cím volt. Ezért a régi magyarok Szűz Máriának adták a nevet és Mária születése napját e hónapban Kisasszony napjának nevezték, Augusztus-hónapot pedig Kisasszony-havának.

Egy római papi testület szintén Augustales nevet viselt. E testület Augusztus császár szabadon bocsátott rabszolgákból szervezte és a Lares meg Penates nyilvános kultuszát bízta rájuk. Még ezektől is megkülönböztetendők a a sodales Augustales, kiket a Julia-ház tiszteletére Tiberius császár hozott be.

Augusztus 19-én volt a régi rómaiaknál a Vinalia rustica, a második borünnep Jupiter tiszteletére 22-én már a szüret is kezdődött, 30-án pedig néha már őszi, hűvös időjárás volt. A mi kalendáriumonkból következő napokat és ezekhez fűződő eseményeket említjük:

Lőrincz, egy szent vértanu volt, aki II. Sixtus pápa idejében élt Rómában, habár spanyol eredetű. Valerián alatt szenvedett vértanúhalált. II. Sixtus kivégeztetése után ugyanis a kormányzó Lőrinczet felszólította, hogy az egyház kincseit adja át. Erre Lőrincz három nap halasztást kért, ami alatt összegyűjtött 1500 szegényt s bemutatta a kormányzónak, mint az egyház kincseit. A kormányzó ezért elevenen megégette. Nagy Konstantin császár

fényes templomot épített neki. Augusztus 5-én van Havi Boldogasszony ünnepe, a mi egy Liberius pápa alatt Rómában történt csuda emléknappja. Nagy Boldogasszony, vagy Mária menybemenetele pedig 15-én s ez a szent Istvántól Magyarország védőasszonyává tett Boldogságos Szűz legnagyobb ünnepe (Regnum Marianum).

Nemsokára ezután van Ilona (szent) emléke, a ki Nagy Konstantin császár anyja volt. Ilona már férje életében keresztény lett és később a keresztény vallás terjesztése érdekében befolyással volt fiára is. Templomokat épített. A régi írók tanúsága szerint 326-ban megtalálta a szent keresztet, melynek egyik részét aztán fiának, a másikat Sylvester pápának adta. Emlékünnep augusztus 18-án van. De e nap azért is nevezetes Magyarország történetében, mert e nap ő felségének, az alkotmányos, igazságos, bölcs fejedelemeinek, első Ferencz Józsefnek születési évfordulója, a mit az ország lakossága igaz örömmel és ünnepies hangulatban ül meg évenként.

Magyarország összes lakosságára nézve egyik legnevezetesebb és legismeretesebb országos ünnep, szent István király ünnepe következik most. A nagy, bölcs, első keresztény király emlékét az országban «12 Szent István» és «30 Szent-Király» nevű helység tartja emlékezetben. Meg is érdemli, sőt eddig már emlékszóbrának is állnia kellene az ország fővárosában. Ünnepe a szent jobb-ot közszemlére teszik ki a budapesti királyi vár Zsigmond-kápolnájában, a hová ekkor az ország lakossága zarándokolni szokott.

Szent Bertalan, a kinek emléknappja szintén következik, egyik apostol volt, a ki az evangéliumot sokfelé hirdette és Armeniában vértanúságot szenvedett. Astyages elfogatta s elevenen megnyúzatta, keresztre feszítette. Ereklýeit ma Rómában és Angliában őrzik.

Bertalan napja, respective: éje, Franciaország történetében szomorú emlékű, mert a párisi vérmenyegző emléke fűződik hozzá. Ezen borzasztó esemény IX. Károly francia király uralkodása alatt történt. II. Ferencz után ugyanis a kiskorú Károly helyett anyja, Mediczi Katalin vette kezébe az uralkodást, a ki a katólikusokhoz szító Guisek ellenére politikából a protestánsokhoz vonzódott és számukra túrelmi parancsot is adott. A Guisek elhitették most a néppel, hogy a kath. vallás a legnagyobb veszélyben van s a hugenottákkal kegyetlenül bánt. Erre Condé herceg fegyvert fogott s az angolokat hívta segítségül, a Guisek pedig a spanyolokhoz fordultak. Mindkét

fél iszonyu kegyetlenkedéseket vitt véghez, míg nem a béke egyelőre megkötetett köztük, de csak rövid időre; mert azután annál dühösebben tört ki a harc. A háborut most az 1570-iki béke megszüntette, mert a kedvező feltételekben a hugenották megnyugodtak.

A király barátságot színelte, Colignyt, a hugenották egyik fejét udvarába hívta, atyja gyanánt tisztelte s hugát is a bearni herceghez adta nőül, hogy az 1572. aug. 18-án tartandó lakodalomra — minthogy a völegény protestáns volt — a főbb hugenották is Párisba jöjjenek. Aug. 22-én Coligny-re löttek s megsebesítették, a gyenge királyt aztán rávette anyja, hogy ő is Coligny ellen törjön. Ekkor mondá a király, hogy «Halljon meg Coligny, de nemcsak ő, hanem minden hugenotta, hogy ne legyen kitől tartanunk.»

Ezután következő éjjel Katalin vértanácsot tartott s a mézserlás idejéül Bertalan éjét (1572. aug. 24-25) tüzték ki: Coligny megölése után a királyi kastély tornyából haranggal jelt

adtak az összegyűlt katonaságnak a hugenották mézserlására. Condé herceg és a navarrai király csak úgy menekültek meg, hogy misére mentek s látszólag a kath. hitre tértek. A mézserlást a király az egész országban elrendelte, de a Tiszviselők nem hajtották végre. 30 napig tartott mégis és mintegy 30000 ember életét oltották ki. A menekültek hegyek közé bujdosnak. A protestánsok még inkább elkeseredtek s ezután jobban vigyáztak.

Magyarország történetében is szomorú emlékű 1526. aug. 29-ike. — Ekkor esett el tudvalevőleg II. Lajos király Mohácsnál. Ezután következett be a török-német világ, az ország darabokra való bomlása, a kettős királyság s végül a török uralom, a mely az országot meghódítván, oly hosszú ideig nyögött a török igát, mignem 1686. szeptember 2-án vitéz őseink Budát ismét visszafoglalták.

Augusztusban a drága kövek közül a sardonix uralkodik, melyről azt vélik, hogy fenntartja a házaselet boldogságát.

Hogyan mulassunk a vakációban ?

— A «Tanulók Lapja» számára. —

4. Az utazás. A kirándulásoknál még kellemesebb s egyszersmind hasznosabb az utazás, mely szintén csak nagyobb és költségeesebb kirándulásnak mondható, miért is csak az utazhat, kinek anyagi tehetsége engedi. Az utazás eszközei mai nap már nagyon elszaporodtak (a pénz kivételével) és megkönnyebbültek, sőt valami nagyon drágának sem mondhatók, csak okkal-móddal utazzunk. Valóban nagy hibát követ el az, kinek erszénye és ideje engedi, ha ezen testre és lélekre egyaránt nagy hasznú mulatságot felhasználni elmulasztja. Természetes, hogy tanulók csak szülőik vagy nevelőjük gondos vezetése mellett utazhatnak. Itt rá kell mutatnom azon felszeg eljárásra, melynél fogva előkelő ifjainkat végig hurezolják a külföldön a nélkül, hogy saját hazájukat ismernék. Előbb nézzen körül jól mindenki a maga házában, tudja és ismerje meg, miye van és miye nincs; azután tekintsen máséba, ha tanulni és okosabb lenni akar!

Ne gondolja senki, hogy, ha tanuló ifjúságaink részletesen tanulták és bővebben olvasták is hazánk földrajzát, illetőleg hegy, víz, néps helyrajzát, már ismerik is egyszersmind; és ne hitessük el velök, hogy csak a külföld szép,

s hazánknak nincsenek megtekintésre méltó szépségei. Nem egy külföldi mondta már hazánkat paradicsomnak. Nagyon szívére kötjük tehát a tehetőseknek, hogy gyermekeikkel ha már utazásra viszik, első sorban saját hazájukat ismertessék meg. Szép idegen országokat beutazni és ismerni, de saját hazánkat nem ismerni kötelességmulasztás, tudatlanság.

De lassuk üdvös hatását mind a testre mind a lélekre főbb vonásokban. A testre nézve igen jó gimnasztika a gyors ide-odasietés, lőtás-futás, folytonos mozgás, le-felszállás akár gőzkocsin akár hajón; gyors egymásutánban a vidékek változatos panorámája, különféle emberek, tárgyak, jelenetek látása, sokféle kérdezgetések s beszélgetések hallása, megfigyelése élénken foglalkoztatják az érzéket; egy célponthoz érkezvén, itt a sok járás-kelés, az ismeretlen dolgok megtekintése mind oly tényezők, melyek a test minden egyes tagját izmosítják, az életműködéseket: vérkeringést, lélegzést, táplálkozást gyorsítják, az idegeket, izmokat az egész testszervezettel együtt folytonos munkálkodás által megfeszítik, elfárasztják, jó alvást okoznak: szóval az egész testet minden ízében gyakorolják, erősítik. Nemkülönben

van a lelki életre nézve is. Az elme számtalan új képzetekkel és fogalmakkal gyarapodik, az ismeretek köre szerfölött szélesedik. az értelem bizonyos gyakorlati ügyességet nyer; minden az újság ingerével hat ránk, a sok új dolog jótékonyan érinti egész kedélyéletünket; bajainkat, ha vannak, a folytonos szórakozás és elfoglaltság miatt elfeledjük, lépten-nyomon más és más dolgok, jelenetek lepnek meg, hajlamaink a szépre és jóra készségesebbekké, akaratunk határozottabbá lesznek, egyszóval szellemi életünk nagyban fejlődik, gazdagodik, művelődik.

Példának okáért felhozok egy esetet. Például elvisznek egy ifjut szülei hazánk fővárosába. Budapestre; hogy mindazt lássa, tapasztalja, mi ott szép, hasznos és tanulságos, bizonyára elfogják vezetni mindenhová és megmutogatnak, megmagyaráznak mindent. Ilyenek: a nemzeti múzeum, ennek egyes szakosztályai: természetrajz (különösen az állatok) képtár, régiségtár, könyvtár; a város szebb terei, utcái, sugár- és körutjai, nevezetesebb palotái akadémia, egyetem, ország- és színházai, szobrai, templomai; mulató helyei: városliget, állatkert, (hová nagy örömmel mennek és sokat tanulhatnak az ifjak.) Margitsziget, fürdők, zugliget stb. stb. nem lehet elősorolni mindazon megtekintésre méltó dolgokat, mikre az okos szülő jónak látja gyermeke figyelmét vonni, mint oly dolgokra, miktapasztalatait és ismereteit fölülte gyarapítják, világnézetét tisztábbá teszik s a mellett kellemesen szórakozik és mulat. Ekkép ismeri meg közvetlenül a város fekvését, kereskedését, közlekedő eszközeit, öszszekötötéseit, lakosságát, jelesebb középületeit, intézeteit, a tudomány és művészet csarnokait, szóval mindent, mi egy várost művelté, virágzóvá, széppé és naggyá tesz. Itt érvényesül legjobban a közmondás: sokat láss, sokat hallj.

Az ily okosan felhasznált utazás által szeret-tetjük meg az ifju emberrel a tudományt és művészetet, tanul lelkesedni minden jóért és szépért. Ekként tanulja ismerni az embereket és ezerféle viszonyaikat, a világot és az életet, e legnagyobb és legnehezebb iskolákat, a maguk valójában; így tesz szert jártasságra és tapintatosságra a világ és élet utvesztőiben el nem tévedni, hanem az arany közép uton haladni, így tanulja megsaját énjét — e kis világot — a nagy világgal összhangzásba hozni, az emberek között ember lenni, szóval megtanulja, mit tesz és hogyan kell élni a szó szoros értelmében. Szülők és ifjak egyaránt tapasztalhatják, mily sokat lehet így tanulni a gyakorlati élet

iskolájában, s mily mélyen vésődik ezen élet-tudomány az ember lelkébe.

Dusgazdag bánya a tapasztalás, Melyből sok ember életkincset ás. Petőfi.

A mindennapi élet ezer példát mutat, mily nagy különbség van az ugynevezett «világlátott» és a világnemlátott ember között; amaz mindenütt és mindenben ügyesen forgolódik, sikert arat, mert ügyes embernek mester a neve, tartja a szokásmondás; emez járatlanságánál és ügyetlenségénél fogva félénken tapogatózik, minden küzdelme mellett sokszor téved, csalódik; mily nagy előny az első, s mily nagy hátrány az utóbbi, főképp mainap! Nem pótolja a czélszerűen felhasznált utazást semiféle nagy könyvtár, sem természeti tehetség, sem kitarító vasszorgalom. Megjegyzendő még, hogy uti naplójegyzeteket itt is tanácsos csinálni, hacsak a sok fáradsággal és drágán szerzett kincset megrozsdásodásnak kitenni nem akarjuk. Éppen nem sárba dobott pénz tehát, a mit hasznos utazásra fordítunk.

5. Test- és lélekművelő házfoglalkozások. Vannak e nagyobb testmozgással egybekötött tényezőknél kívül olyan hasznos és kellemes foglalkozások is, a miket otthon szintén kettős haszonnal üzhetünk. Ilyenek: a) A selyemtenyésztés. Ez egyike a leghasznosabb és az ifjaknak lekedvesebb foglalkozásoknak. Nagy kár valóban, hogy az állattenyésztés ezen ága hazánkban oly nehezen tud lábra kapni; holott már kisebb ifjak is igen szeretnek vele bibelődni, de sajnos, szükséges utmutatás s kellő eljárás nélkül semmi haszna sem lévén, csakhamar elvesztik kedvöket. Mindenekelőtt iparkodjunk egy szakértőtől helyes utbaigazítást nyerni s azután mindenben aszerint pontosan eljárni; mert tudnunk kell, hogy a selyembogár igen kényes rovar, s a vele bánás legnagyobb gondozást követel. Miért is ha valahol ismerünk olyan helyet, ahol nagyban és rendszeresen üzik a selyemtenyésztést, keressük fel, tekint-sünk meg ott jól mindent, segítsünk mimagunk is dolgozni, hogy behatóan s teljesen átértvén, mi is helyesen foghassunk hozzá önállóan s kedvvel és haszonnal folytathassuk.

Mily jó házi gymnasztika a selyembogarakkal való bibelődés, azok táplálása, tisztántartása. a selyem legombolyítása stb.; de meg a lélekre nézve is mily tanulságos, látni a selyembogarak fokenkénti fejlődését, átalakulását, természeti sajátosságait, mindez gyarapítja ismereteinket, gazdagítja értelmünket. Hasonló szép foglalkozás, a méhészet is, melynél azonban inkább csak segédkezet nyújthat egy ifju a vele foglalkozónak. (Folyt. köv.)

VEGYESEK.

Millenniumi kiállítás. A kiállítást a következő intézetek növendékei tekintették meg: Sárospataki ref. colleg. 126. Miskolczi kath. gymn. 31. Gyulafehérvári főgymn. 33. Marosvásárhelyi ev. ref. coll. 93. Nagyváradi polgári isk. 22. Debreczeni felső leányisk. 36. Hódmezővásárhelyi főgymn. 41. Homonnai faipariskola. 20. Kis Körösi népisk. 48. Brassói ig. ev. gymn. 32. Késmárki polg. leányiskola 24. Ungvári gymn. 33. Moson vármegyei tanítók. 30. Beregszászi gymn. 29. Ó-Kanizsai polg. iskola. 27. Sümegi reáliskola. 46. Ó Becei ipariskola. 31. Zala-Egerszegi gymn. 24. Zombori tanítók. 39. Nagy-Károlyi kath. főgymn. 43. Czeglédi polg. fiu iskola. 31. Fiumei tanító 50. Bosnyák diák. 463. Salgó-Tarján ipar-népiskola. 75. Hajdu-Nánási ev. ref. gymn. 22. Szombathelyi polg. és keresk. isk. 31 tanuló. Balassa Gyarmati polg. isk. 23. Kis-ujszállási tanító. 32. Szombathelyi arvaház. 31. Kézdi-Vásárhelyi polg. isk. 41. Békési gymn. 34. Pelsőői népénekkar 33. Esztergomi népiskola 66. Nagy-Körösi ipariskola. 40. Szerb Nagy Sz. Miklósi polg. isk. 42. Kolozsvári felsőbb leányiskola. 37. Erzsébetvárosi áll. gymn. 32. Nagy-Kikindai gymn. 77. Orosházi polg. isk. 42. Hódmezővásárhelyi felsőbb leányiskola. 21. Magyar-Óvári gymn. 64. Zentai gymn. 55. Győri felsőbb leányisk. 45. Nagy-Kikindai ref. isk. 47. Kassai ipariskola. 52. Pancsovai polg. fiuisk. 31. Lőcsei felsőbb leányiskola. 55. Soproni felső keresk. iskola. 29. H.-Böszörmény gymn. 46. Kis-Szebeni gymn. 54. Szegedi polg. isk. 21. M. Vásárhelyi gymn. 43. Ujvidéki polg. isk. 100. Temesvári áll. tanítóképezde. 96. Maros-Ludasi földműves isk. (barakszállás). Gyoma népisk. 33. Győri gymn. 83. Brassói keresk. isk. 31. Nagy-Károlyi leányiskola 26. Szamos-ujvári gymn. 47. Zilahai gymn. 54. Fiumei tengerészeti akad. 26. Ujvidéki kath. főgymn. 83. Brassói kath. főgymn. 48. Kaposvári áll. gymn. 63. Gyöngyösi gymn. 56. Brassói áll. főreáliskola 40. Nagy-Körösi főgymn. 31. Siklósi polg. isk. 42. Debreczeni reál-gymn. 37. Szombathelyi felsőbb leányiskola. 33.

A brassói róm. kath. főgymnasiumban június hó 22 én tartották meg a szóbeli érettségi vizsgálatokat Elischer József kir. tanácsos és tankerületi főigazgató elnöklelte alatt. Az eredmény a következő: tizenegy jelölt közül jó eredménnyel végzett 4 és pedig: Grünhut József, Gödri Béla, Kovácsy Dénes és Neumann Samu. Egyszerűen érett 7: Lengyel Miklós, Lőrincz József, Ghimbesianu István, Lázár Ernő,

Schwartz Gyula, Weisz Gusztáv és Verzár István. — Említésre méltó továbbá azon körülmény, hogy a VI., VII., és VIII. osztályban egy szekunda sem volt.

Tudósítás. A szatmárnémetü ev. ref. főgymnasiumban az érettségi vizsgálatokat György Endre kormánybiztos felügyelete alatt június hó 21—22-én tartották meg. A szóbeli érettségre bocsatott 11 tanuló mind kiállotta a vizsgát, és pedig: Váczy József ev. ref. és Steuer István izr. tanulók, jelesül: Borgida Lajos izr. Kovács Ferencz ev. ref. és Báthy Lajos ev. ref. tanulók, jól: Borbola Dezső gör. kath. Fülöp Gusztáv ev. ref. Jemey György ev. ref. Rock János róm. kath. Rosenfeld Fülöp. izr. Uray Sándor ev. ref. tanulók egyszerűen.

Nevelő vagy correpetitor ajánkozik tanulóknak mellé a szünidőre lehetőleg Budapesten s esetleg vidékre is. Helyét azonnal elfoglalhatja. Az illető megbízható, komoly, képzett fiatal ember, kit személyesen régóta ismerünk s ezért melegen ajánlhatunk. Megkeresések szerkesztőségünkbe intézendők.

FEJTÖRŐ.

— Rovatvezető: Csiszár József. —

1. Számtani kérdés.

Több ifju pajtás kölcsönösen kicséréli arczképét. Az e czélra készült 40 tucatzból 100 kép maradt fölöslegesen. Hányan voltak az ifju pajtások?

2. Földrajzi kérdés.

Melyik folyó az Afrikában, a melynek északi ága Kisigo néven Mdabura mellett ered, a déli ága pedig Ulanga néven a Nyassza-tó é. k.-i részén? Felső folyásának neve: Rocha. Egy sziget átellenében ömlik az Indiai oceánba. Mi a neve a szigetnek?

3. Történelmi kérdés.

Melyik magyar király az, a ki mint ifjabb király Szlavóniát és Stíriát bírta? Stírta elvesztése után feltámadt atyja ellen. s a viszály 3 ízben tört ki az atya és a fiu között. Másodsor megkoronáztatván magát II Ottokár cseh királlyal viselt háborút. Melyik békével végződött e háboru s mikor kötötték e békét?

4. Természetrajzi kérdés.

Melyik madárcsalád az, az éneklők rendjéből, melyeknek csőrük erős, oldalt összenyomott, felső kávája, hegye horgas és fogazott? Szemeiken többnyire fekete szalag vonul át. Veszekedő, vakmerő madarak. Kisebb madaraktól és bogaraktól élnek. Melyek a fajai?

